

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Desiderii Erasmi Roterodami Paraphrases In Novvm Testamentvm

Praemissa Est Io. Aug. Noesselt Historia Paraphraseon Erasmi Rot. In
Novum Testamentum

Erasmus, Desiderius

Berolini, MDCCLXXX

VD18 90514300

Reverendissimo Domino D. Matthaeo Cardinali Sedunensi Comiti Valesii
Des. Erasmus Roterodamus S. D.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14035

REVERENDISSIMO
 DOMINO D. MATTHAEO
 CARDINALI SEDUNENSI COMITI VALESII
 DES. ERASMUS ROTERODAMUS

S. D.

JAm videbar ad huius curriculi metam pervenisse, et ipse mihi ferias destinabam in hoc duntaxat genere studiorum, propterea quod omnes epistolas explicuisssem, quas Pauli germanas esse iudicabam, quibus adiunxi Petri duas et Judae unam, quod hae non solum consentirent cum Paulinis in vigore doctrinae evangelicae, verum maioribus etiam tenebris, quam illae, essent involutae. Siquidem quae fertur ad Hebraeos, praeterquam quod multis argumentis conici potest, non esse Pauli, quum stilo rhetorico verius, quam apostolico sit scripta, non perinde multum habet difficultatis, quemadmodum nec eae, quae Iacobo Ioannique tribuntur. Nam Ioannes ipsa sermonis copia veluti sui ipsius interpret est, et Iacobus fere versatur in locis communibus; quod genus sunt, ob Christum fortiter tolerandas res adversas, et in his Dei praesidiis maxime nitendum, homines non naturae Deive vitio, sed suapte culpa fieri malos, sive saeviat fortuna, sive blan-

diatur; non temere loquendum, aut irae indulgendum; non satis esse verbotenus tenere professionem evangelicam, nisi factis et affectibus exprimamus; inanem esse religionem, quae cum intemperantia linguae sit coniuncta, veram pietatem sitam esse in officiis, quibus proximum egentem misericorditer sublevamus; neminem aestimandum e bonis externis, sed e veris animi bonis, fidei professionem inutilem esse, ni piis factis comprobetur, nemini temere suscipiendam docendi provinciam, praecipuam vitae pestem nasci ex lingua effreni, quemadmodum contra, bona moderataque lingua nihil utilius; plurimum interesse inter mundanam et christianam sapientiam, non constare pacem, nisi submotis ex animo cupiditatibus humanis, nihil convenire huic mundo cum Deo, a Deo destitui, qui elati suis fidunt opibus, quum iis faveat ille, qui sibi diffisi ab ipso pendent; Deo facere iniuriam, qui condemnat ac iudicat proximum, evanidam ac fugacem esse praesentis vitae felicitatem; potentes, quibus hic impune licet quod libet, post acerbissimas duros poenas; vindictam malorum Deo iudici relinquendam esse, preces piorum hominum plurimum valere apud Deum, hoc officio maxime flecti Deum, ut nostris peccatis ignoscat, si nos fratri in nos peccanti condonemus, et si aberrantem amanter in viam revocemus, aliaque id genus, in quibus non potest admodum esse multum difficultatis in explicando, quum plurimum sit in praestando. Et tamen incidunt loca quaedam, in quibus erat nonnihil luctandum, velut in illo, in quo haeret Augustinus: *Quisquis offenderit in uno, factus est omnium reus.* Item quod negat fidem valere absque

Ggg 3

factis, quum Paulus ex aduerso contendat, Abrahae non ex factis, sed ex fide contigisse, ut iustus haberetur apud Deum, et amicus Dei diceretur. Iam quaedam etiam hiare videntur, ut in connectendo nonnihil fuerit negotii. Sed haec utcumque habent, quum primum hanc operam susciperem, non erat animus hoc honoris impendere, nisi duobus illis apostolorum et evangelicae philosophiae principibus, Paulo et Petro, Et ecce iam metam amplexum, iam spectantem otium, tua vox me revocat ad stadium, etiam atque etiam hortans, ne quam huius laboris portionem aliis relinquam, non solum ob hoc, quod iudicares studium hoc vel praecipuam utilitatem allaturum evangelicae philosophiae candidatis, verum etiam quod quum his temporibus pene nihil sit intactum a sycophantarum moribus, tamen hoc unum opus adhuc Momis omnibus *ἀπομαρτυροῦν*, ut ita loquar, fuerit. Sequor quo tua vocat auctoritas, reverendissime domine. Non me clam est, quam ex animo faveas doctrinae vere christianae, in qua tu non paucos annos feliciter es versatus, quam non fecte faveas Erasmo, quam sis ingenio perspicaci, quam certo, quam non vulgari iudicio. Quales si complures haberet ecclesia catholica, multo florentiores et aliquanto tranquilliores essent res christianae. Quis autem spiritus agitet istos, qui suae quoque famae et auctoritatis dispendio, cum iniuria sacrarum etiam concionum, tam pertinacibus studiis conantur, ut e nostris lucubrationibus minus fructus redeat ad studiosos, ipsi viderint. Me magis movet aliorum iudicium, quos et eruditio non vulgaris, et morum integritas ab omni suspicione livoris ac malevolentiae vindicat. Ego nul-

lius obscuro gloriam, neminem e cathedra sua depello, nullius obstrepto studiis, non ambio dignitates, non venor quaestum, sed quaecumque talentulum meum in commune profero. Cui mea non placent, liberum est abstinere, nos haec gratis largimur. Si quis volet dare meliora, favebimus utroque pollice. Nulli me factioni unquam admiscui, nemo meis scriptis vel pilo factus est nigrior. Nullo seculo non licuit alicubi dissentire a quamlibet probatis auctoribus. Si a solo Thoma dissentirem, videri possim in illum iniquior. Nunc et ab Ambrosio et ab Hieronymo et ab Augustino non raro dissentio, sed reverenter, in Thomam etiam candidior, quam ut multis bonis et eruditis viris gratum sit. Sed hanc reverentiam non opinor me debere Hugonibus aut Lyranis omnibus, etiam si Lyrano nonnihil debemus. Nullum fuit seculum tam felix, quin optima paucioribus placuerint, sed haud scio, an ullo plus licuerit inscitiae, audaciae, impudentiae, stoliditati, linguaeque petulantiae. Libris diffidunt, qui tacita doctorum hominum iudicia subire coguntur, res geritur linguis veneno tinctis, idque apud imperitam plebem, apud credulas mulierculas. In horum simplici credulitate, tota victoriae spes illis sita est. O fortes viros, qui hoc uno telo formidabiles sunt, quo metuuntur et scurrae. Et postea nobis imputant, si qui peius de ipsis sentiant, si pauciores sese adiungant sacrosancto ipsorum gregi, quum ipsi publicitus etiam declarent ipsa re, quanto propius absint ab impiis sycophantibus, quam a verae pietatis cultoribus. Sed illis continget aliquando sua Nemesis, videlicet ipsis suo sibi iumento malum accersent.

tibus, et continget alicunde malo nodo malus cuneus,
Neque enim consultum arbitror, dimicare cum ventri-
bus coniuratis, qui nec aures habent, nec mentem.
Et viro christiano dignius est ferre scurras, quam imi-
tari. Nos tuo tuique similibus hortatu, sed in primis
auspice Christo, pergemus et nos ipsos et alios huius-
modi vigiliis ad meliora provocare. Bene vale, patro-
ne cum primis colende. Lovanii XVII. Calend. Ian.
Anno MDXX.

VITA SANCTI IACOBI APOSTOLI

PER

DIVUM HIERONYMUM.

Jacobus, qui appellatur frater domini, cognomen-
to Iustus, ut nonnulli existimant, Ioseph ex alia uxore,
ut autem mihi videtur, Mariae sororis matris domini,
cuius Ioannes in libro suo meminit, filius, post passio-
nem domini statim ab apostolis Hierosolymorum epi-
scopus ordinatus, unam tantum scripsit epistolam, quae
de septem catholicis est, quae et ipsa ab alio quodam
sub nomine eius edita asseritur, licet paulatim tempo-
re procedente obtinuerit auctoritatem. Hegesippus vi-
cinus apostolicorum temporum in quinto commenta-
riorum libro de Iacobo narrans, ait: Suscepit eccle-
siam Hierosolymae post apostolos frater domini Iaco-
bus, cognomento Iustus. Multi siquidem Iacobi voca-
bantur. Hic de utero matris sanctus fuit, vinum et fi-
ceram non bibit, carnem nullam comedit, nunquam
attonsus est, nec unctus unguento, nec usus balneo.
Huic soli licitum erat ingredi sancta sanctorum. Siqui-
dem vestibus laneis non utebatur, sed lineis, solusque
ingrediebatur templum et flexibus genibus pro populo

Ggg 5